נה א ב מיי׳ פי״ב מהל׳ נדרים הלכה י סמג

מכירה הלכה ב סמג

רט סעיף ד:

תוספות ישנים

א"ל שפיר עבדת וכו' אלו

וימים שנתות דמשום כבוד שבת יש לעשר

עליהם [ואף שלא באו לעולם] ותימה דהיכי מייתי

מהאי קרא דאדם מקנה דבר שלא בא לעולם הלא מהכא לא שמעינן אלא

בשבת ויות נווד וחתו דחים

בשבת רום טוב ומחן דקית ליה אדם מקנה אית ליה בכל ענין וגם קשה דבכל מקום דקאמר דאמרינן

אדם מקנה לא משמע שיהא

מדחוריי דחי הוה דחורייתא לית מאן דפליג ונ"ל דאין התלמוד מביא קרא לומר דשפיר עבד

קרט טונו יופרי על שלח בא לעולם שעישר עד שלח בא לעולם דפשיטא ליה לר' ינאי דאדם מקנה ומזה לא

הולרך לשחול אי שפיר עביד אכן שחל לר' חייה אי שפיר עבד שעישר שלה מן

המוקף שהרי לא היה אללו והשיב לו שפיר עבדת משום כבוד שבת ומייתי

קרא דכתיב כל הימים אלו

. מדאוריי

סימו כלד סעיף וטוש"ע אה"ע סימן פא סעיף ב: בו ג ד מיי פכ"ב מהלי דהויא לבעל אבל אין לומר דאין לריך להפר משום דקסבר אין אדם

מקדיש דבר שלא בא לעולם דא"כ אמאי נקט שאני עושה לפיך ליתני

המקדיש מעשה ידיו של עלמו:

רבי עקיבא אומר יפר. דקסנר

כדאמר בריש מליאת האשה (כתובות

סו. ושם) וא"ת והיאך יכול להפר והא

אין זה דבר שבינו לבינה וי"ל דחשיב

נמי בינו לבינה לפי שאין יכול ליזהר

וליקח בצמצום את הראוי לו ליקח א"נ

גם חלקה משועבד לו שילקח בהם

קרקע והוא אוכל פירות וא"ת וא"כ

היאך יכולה להדירו כיון דמשועבדת לו

וי"ל דוקא בעיקר מעשה ידיה אלמוה

לשיעבודיה דבעל שהם לגמרי שלו אבל

הכא דאין לו אלא פירות לא אלמוה:

יתקדשו ידי לעושיהן. להקנ״ה

לעושיהן היינו למלאכתם דא"כ הוה

ליה למימר למעשיהן כדאמר בסוף

פ"ק דנדרים (דף יג:) ידי למעשיהם:

ורב נחמן אמר אף משבאו לעולם

ובוי. סברת רב הונא הפוכה מדרב

נחמן לענין דבר שלא בא לעולם כדפי׳

בפ"ק דכתובות (דף ז: ד"ה המוכה) ובסוף

פ"ק דגיטין (דף יג: ושם ד"ה לדבר):

קבורה פך מעכשיו קנה. וקשה לר"י למה זריך מעכשיו

דכיון דאית ליה אדם מקנה דבר שלא

בא לעולם כאילו בא לעולם ובדבר

שבא לעולם א"ל מעכשיו כדאמרינו

בפרק האומר בקדושין (דף נט.) גבי

שעשאם אבל אין לפרש

העדפה שעל ידי הדחק לחשה

ל) כתובות נט. סו. ע. ל) למוכות לפ. קדושין סג., כדרים פה. קדושין סג. ע"ש נ" [קדושין סב: ע"ש וש"נ], ג) ג"ת סו:, ד) שם טו:, ה) [עי' תוס' סוכה כג: ד"ה שני], ו) [עי' תוס' כג: ד״ה שני], ו) [עי׳ תוס׳ עירובין ל: ד״ה לא נחשדו], עירובין ל: ד״ה לא נחשדו],

תורה אור השלם אלהיף במקלת לפני יי אלהיף במקלת לפני יי יבתר לשכן שמו שם מעשר דנגף תירשף ויצגוף למען תלמד רצאנף למען תלמד ליראה את יי אלהיף כל הימים: דברים יד כנ

גליון הש"ם

גם' כר"ע ראמר אדם מקנה דבר שלא בא לעולם. עי׳ בר״ן סוכה דף וכ״ה ביומא פג ע״ב ונ״ע לשון טלטול והו"ל למימר מתקן דרבנן: רש"י ד"ח ורב הונא כרב כו' זה למעלה מדורו וכו'. עי' משוכת חו"י סימן לד קף : 15

הגהות הב"ח

(א) גם' שמא תעדיף. נ"ב ועמ"ש בקדושין דף סג: (ב) תום' ד"ה קנויה וכו' מקודשת לי לחחר ל' וכו': (ג) בא"ד נכספה היקני כדאיתא בסוף פ"ק דקדושין: (ד) בא"ד ושטר שנקרע לא מהני לכ״ע ואם אמר מעכשיו ולא אמר ולאחר שלשים מהני לכ"ע בכולם אבל אם לכ"ע בכולם אבל אם אמר מעכשיו ולאחר שלשים וכוי שטר הנאבד וחוקה כצ"ל: (ה) בא"ד ושוצ בסוף שלשים חורה לאגם:

קונס שאני עושה לפיך. אשה שאמרה לבעלה מה שאני עושה מלאכה ארן צריך להפר. במעלה לה מזונות ומעה כסף איירי ולכך אין יהא אסור לפיך בקונס: אינו לריך להפר. דכיון דקא משעבדא ליה יהא אסור לפיך בקונם: אינו לריך להפר. דכיון דקא משעבדא ליה למעשה ידיה לא מציא נדרה: שמא תעדיף עליו כו'. דתנן (כתובות דף סד:) מה היא עושה לו משקל ה' סלעים שתי כו' וטפי לא משעבדא

ליה ואהעדפה חייל נדר ואע"ג דעדיין

לא נעשית המלאכה: ופליגא דרב

נחמן. הא דאוקימנא דלר"ע אין אדם

מקנה דבר שלח בח לעולם: רב הונח

כרב. כלומר מרב שהוא רביה קבלה

ורב מרבי ינאי וכן כולם. "זה למעלה

מדורו של זה היה: המוכר פירום דקל.

בימות הגשמים: עד שלח בחו לעולם.

אם בא לחזור בו קודם ניסן שאז

האילנות מוציאין יכול לחזור בו:

משבאו לעולם אין יכול לחזור בו. דכי

אתו חייל זביני. אלמא אדם מקנה דבר

שלא בא לעולם: האומר לחברו.

קודם שקנה את השדה: קנה. והויא

מתנה. אלמא מרב שמיע ליה: נגה

ליה. שהה יותר מזמנו: עילוייהו.

ואע"ג דאכתי לא אתו: למען סלמד.

גבי תרומה ומעשרות כתיב ואכלת

לפני ה' וגו': כל הימים אלו יו"ט

ושבתות. הוי למד להזהר שלא יבטל

עונג שבת בשביל תיקון הטבל: למאי

הלכתת. ומה אתא קרא לאזהורי:

אי נימא עשורי בשבחא ומיכל.

ואינטריך לאשמועינן דאע"ג דשבת

הוא מתקנן פשיטא וכי איצטריך קרא

למישרי טלטול דרבנן הפרשת

מעשרות בשבת אינה אלא משום שבות

דתנן אלו הן משום שבות לא מגביהין

תרומות ומעשרות במסכת בילה

אומר איפר שמא ® תעדיף עליו יותר מן הראוי לו הא איתמר עלה א"ר הונא בריה דרב יהושע באומרת יקדשו ידי לעושיהם דידים איתנהו בעלמא ופליגא דרב נחמז בר יצחק דאמר רב נחמן בר יצחק רב הונא כרב ורב כרבי ינאי ורבי ינאי כרבי חייא ור' חייא כרבי ורבי כרבי מאיר ור"מ כרבי אליעזר בן יעקב ור' אליעזר בן יעקב °כר' עקיבא דאמר יאדם מקנה דבר שלא בא לעולם רב הונא י מאי היא דאיתמר יהמוכר פירות דקל לחברו אמר רב הונא עד שלא באו לעולם יכול לחזור בו משבאו לעולם אין יכול לחזור בו ור"ג אמר יאף משבאו לעולם יכול לחזור בו אמר רב נחמן מודינא ידאי שמים ואכיל לא מפקינן מיניה רב דאמר רב הונא אמר רב ס האומר לחברו שדה זו שאני לוקח לכשאקחנה קנויה לך מעכשיו קנה רבי סינאי כרבי חייא דרבי ינאי הוה ליה אריםא סינאי כרבי דהוה מייתי ליה כנתא דפירי כל מעלי שבתא ההוא יומא נגה ליה ולא אתא שקל עשר מפירי דביתיה עלייהו אתא לקמיה דרבי חייא א"ל ישפיר עבדת דתניא ולמען תלמד ליראה אָת ה' אָלֹהיך כלְ הימיִם אלוֹ שבתות ויו"ם למאי הלכתא אילימא לעשורי ומיכל איצטריך קרא למישרי טלטול דרבנן

קונם ישאני עושה לפיך אין צריך להפר ר"ע

מוסף רש"י

קונם שאני עושה לפיך. מה שאני עושה יהיה קונס לפיך, יהי עליך כהקדש מליהנות לו (כתובות נמ. וכעי"ז שם טו. וקדושין סג.)**. אין צריך** להפר. נדר זה שאין בה כח להקדישו לפי שהוא שלו יכתובות נט.) איו בעלה לריך להפר שאין נדרה חל שהרי משועבדת לו (קדושין סג.) דלא אמרה כלום דלאו כל כמינה לאפקועי לבעל מה דוכי ליה רחמנא (נדרים פה.) ואפילו לשמא מעדיף נמי לא חיישינן דאי מעדפא נמי לבעל הוא (כתובות סו.. שמא תעדיף עליו יותר מן הראוי לו. שמל תעדיף על מעשה ידיה יותר מן הראוי לו ויותר ממה שהיא חייבת לעשות לו ובכתובות (סד:) אמרינן מה היא עושה לו משקל ה׳ סלעים שתי ביהודה שהן עשר סלעים בגליל, ולכי אמיא העדפה קדשה אע"ג דלא באה לעולם בשעת הנדר (קדושין סג.) דמותר הנדר (קדושין שג.) דמותר ה אינו שלו ויכולה יקדישו (כתובות נט.) עדפה דידה הוא וחייל להקדישו עלה קונס (שם סו.). יקדשו ידי לעושיהם. למי שבראס, ומיהו במידי דמשתעבדי ידיה לבעל לא דמת מכלי לדי נפנע כמ מלי למקדושינה (קדושין סג.). המוכר פירות דקד לחברו. קודס שמנטו פירומיו, עד שלא באו לעולם יכול לחזור בו. מלי מוור בו קודס מוור בו קודס שתננו פירוחיו חוזר אפילו בא לעולם, הני מילי שבא

(דף לו:) והיכא אסר לן קרא טלטול בעלמא דאינטריך למשרייה הכא: האומר לאשה הרי את מקודשת (כ) לחחר ל' יום ובא אחר וקידשה בתוך 666 שלשים יום מקודשת לשני לא בא אחר וקדשה בחוך שלשים מהו רב ושמואל דאמרי תרוייהו מקודשת אע"פ שנתאכלו וכו' ולעיל (דף 25.) נמי גבי לאחר שתחגיירי ליכא מעכשיו וכן גבי פירות ערוגה לקמן ואר״ת דהכא אנטריך מעכשיו משום דסתם קנין שדה הוא בחליפין או בשטר ובחזקה דכסף אין קונה במקום שכותבין שטר אם לא שפירש בהדיא אי בעינא בכספא איקני (ג בפ"ק דקדושין (דף כו.) ובמקומו של רב היו כוחבין את השטר ובכמה מקומות מלינו בהש"ס שלא היו קונין בכסף כדאמר בחוקת הבמים (ב"ב דף נד:) עובד כוכבים מכי מטי זוזי לידיה איסתליק ליה ישראל לא קני עד דמטי שטרא לידיה ובפ״ק דב״מ (דף טו.) מכדי האי גברא במאי קני ליה בהאי שטרא האי שטרא חספא בעלמא ולהכי לריך מעכשיו דאפילו בדבר שבא לעולם אי אמר קני בחוקה או בחליפין לאחר ל' ולא אמר מעכשיו לא קנה הואיל ובשעה שיש לקנין לחול דהיינו לאחר ל' כבר פסקה החוקה או הוחזר הסודר כדאמרינן בהאשה שנפלו (כמובות דף פב. ושם) משוך פרה זו ולא תהא קנויה לך עד אחר ל' לא קנה כי לא אמר מעכשיו לפי שבשעת הקנין כבר פסקה המשיכה וכן כשקנה בשטר לריך מעכשיו שאפילו יהיה נקרע השטר או נאבד קנה דאי לא אמר מעכשיו ונקרע בתוך כך או אבד לא קנה כיון דבשעת קנין אין כאן שטר כדאמר למ"ד דמקודשת ומגורשת לכשיבא דאם נקרע או אבד הגט אינה מגורשת אבל גבי אחר שתחגיירי א"ל מעכשיו דסתם קדושין בכסף הם דאפילו נתאכלו המעות חשוב כל שעה כאילו הם בעין שהמעות נשארו אלל המקנה ואם לא נעשה הקנין היה מוטל עליו להחזירם וחשוב כאילו הם בעין לשם קדושין דלאו למלוה דמי ולא לפקדון כדאמר בהאומר (קדושין דף נמו) ובפירות ערוגה נמי לא בעי מעכשיו לפי שאמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט דמי וחשוב כאילו מוסרם ליד הקונה לעמוד בידו ולקנות כשיגיע הומן שקבע אע"ג דרב מספקא ליה (שם:) במעכשיו ולאחר שלשים יום אי תנאה הוי או חורה הוי מ"מ מהני הכא בשדה מעכשיו דהכא פשיטא דלאו חורה הוי דודאי בדבר שבידו להקנות עכשיו יש להסתפק כשאמר ולאחר שלשים שחוזר ממה שאמר בתחלה מעכשיו אבל בדבר שאין בידו להקנות עכשיו כי הכא כשאומר לכשאקחנה אין זה חזרה אלא דאי אפשר לו בע"א ועוד דהכא שאמר מעכשיו לבסוף אין שייך להסתפק כלל וא"ת כיון דמעכשיו ולאחר שלשים הוי או תנאה או חזרה הא דא"ר יוחנן בפ׳ האשה שנפלו (כתובות פב. ושם) משוך פרה זו ולא תהא קנויה לך עד לאחר ל׳ יום קנה ומוקי לה דאמר מעכשיו אפי׳ עומדת באגם אי חורה הוי אמאי קנה ואי תנאה הוי ונגמר הקנין מעכשיו למה לי עומדת באגם אפי׳ ברה״ר או ברשות מקנה נמי ובהכותב נשם פו) משמע דדוקא נקט אגם שראוי למשיכה ואר"י דלא קשה מידי דר' יוחנן לטעמיה דאית ליה בהאומר (קדושין פו) דמעכשיו ולאחר ל' לא הוי לא תנאה ולא חזרה אלא ה"ק דמעכשיו יתחיל הקנין ולאחר ל' יגמור ולהכי בעינן שתהא בסוף שלשים במקום הראוי לקנין ולמשיכה שאז נגמר הקנין ודין קנין אחר שלשים פר"י דהכי הוי דבכסף אפילו אינו בעין ובשטר כשהוא בעין ברשות קונה בסוף ל' קני בלא מעכשיו לכ"ע אבל משיכה וחזקה וחליפין ושטר שנקרע לא מהני לכ"ע (י) ואף דאם אמר מעכשיו ולאחר ל' מהני לכ"ע שטר הנאבד וחזקה וחליפין לא מהני לקנות לגמרי לרבי יוחנן כיון דבשעת גמר הקנין אין שטר וחוקה וחליפין אבל משיכה קונה במעכשיו ולאחר ל' כיון דבשוף ל' הפרה עומדת באגם שהוא מקום הראוי לקנין דע"י מחלת משיכה שהותחל קנין נעשה האגם רשותו והוי לה כמשיכה אריכתא ואפילו יצתה מן האגם מוך לי או אפילו משכה המקנה לחצרו ושוב (כ) בתוך שלשים חזרה לאגם קני ולרב דמספקא ליה אי חזרה הוי לא מהני מידי מה שעומדת באגם ולשמואל דפשיטא ליה דמנאה הוי בכולהו קני כיון שלא חזר בו חוך הזמן וא״ת ואמאי לא קני לר׳ יוחנן פרה אפילו ברה״ר או ברשות המקנה כמו שקנה קרקע במהיום ולאחר מיתה דקני מהיום גוף ולאחר מיתה פירות ושמא במהיום ולאחר מיתה משמע טפי שרולה להקנות גוף מהיום ומסתברא דכיון דאמר לאחר מיחה דלהבריח נכסים משאר יורשים קאתי ומקני ליה לגוף מהשתא. ר"י: בלירתי בנתא דפירי. אר"י דמשל ארים הוו שהיה נותן לרבי ינאי דאי משל רבי ינאי לא חשוב דבר שלא בא לעולם ואפילו הוו מחוברים כיון שבידו למלוש כדמוכח בהחומר בקדושין (דף סב. ושם) ולא מסתבר לומר דלא חשיב הכא בידו לפי שהיה רחוק מהם דאין נראה לחלק בין קרוב בין רחוק:

לתור אחר שבא לעולם (ב־מ סום). משבאו לעולם אין יכול לחזור בו. דקסבר אדם מקנה דבר שלא כא לעולם נשעת המכר, שיהיה המכר חל לכשיבא לעולם (שם). אף משבאו לעולם בר'. דאין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם (שם). דאי שמיט ואכיל לא מפקיגן מיניה. שהרי כל זמן שלא חזר מחל על אכילתו ואע"ם שבטעות שלא היה יודע שיוכל לתזור מחילה היא (שם). לכשאקחנה קנויה לך מעכשיו. שכשאקחנה לא אוכל לתזור כשלקחה (ב"ח מדם).